

# Zygmunt Perz

---

"Nurrechtdiskussion in  
Deutschland : ein Überblick über  
zwei Jahrzehnte: 1945-1965",  
Hans-Dieter Schelauske, Köln 1968 :  
[recenzja]

---

Collectanea Theologica 41/2, 207

---

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej [bazhum.muzhp.pl](http://bazhum.muzhp.pl), gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nauczania moralności wyrastającego z prawdy o Bogu i człowieku stoi Jezus Chrystus, Pośrednik w dziele stworzenia i zbawienia, a także poznania i realizacji zadania życiowego człowieka.

Publikacja stanowi nie tylko wartościową pozycję historyczną w ramach serii *Veröffentlichungen des Grabmann-Institutes zur Erforschung der mittelalterlichen Theologie und Philosophie*, lecz starannie przedstawione poglądy wielkiego klasyka teologii mogą służyć także jako wzór i pomoc w pracy nad współczesną odnową teologii moralnej, ukazującą życie moralne w Jezusie Chrystusie.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

Hans Dieter SCHELAUSKE, *Naturrechtdiskussion in Deutschland. Ein Überblick über zwei Jahrzehnte: 1945—1965*, Köln 1968, Verlag J. P. Bachem, s. 384.

Przed kilkoma laty prof. H. Waśkiewicz pisała o odrodzeniu prawa naturalnego po drugiej wojnie światowej<sup>1</sup>. Zwrócenie uwagi na prawo naturalne w latach powojennych było związane między innymi z koniecznością oceny nie tylko nadużyć, ale po prostu strasznych zbrodni, które popełniano w imię obowiązującego prawa. Opracowanie publikacji, jakie ukazały się na ten temat w Niemczech w latach 1945—1965 stanowi przedmiot naukowej rozprawy, której ukazanie trzeba odnotować.

Całość problematyki poruszanej przez podejmujących zagadnienie prawa naturalnego zgrupował autor w sześciu rozdziałach. Treść pierwszego rozdziału stanowią rozważania na temat genezy istoty, celu i mocy wiążącej prawa; zagadnienia wzajemnego stosunku prawa pozytywnego do naturalnego oraz prawa i etyki. W drugim rozdziale autor przedstawia zarys historii prawa naturalnego od czasów starożytnych do nowożytnych. Rozdział trzeci ukazuje pogłębione pojęcia prawa naturalnego przez współczesne kierunki myśli etycznej (scholastyka, filozofia wartości, egzystencjalizm, personalizm, i teologia protestancka). Czwarty rozdział zawiera uwagi na temat wysiłków podejmowanych w celu określenia treści prawa naturalnego. W piątym zajmuje się autor zagadnieniem wpływu współczesnych poglądów historycznych i kulturowosocjologicznych na ujęcie prawa naturalnego. Tutaj dochodzi zagadnienie sytuacjonizmu oraz niezmienności norm prawa naturalnego. W ostatnim (szóstym) rozdziale porusza zagadnienia poznania prawa naturalnego: możliwości rozumu ludzkiego, konieczność objawienia w ujęciu protestanckim i katolickim oraz sprawę kompetencji Kościoła nauczającego odnośnie tego prawa.

W przedstawieniu współczesnej problematyki prawa naturalnego uwzględnił autor następujące punkty widzenia: prawniczy, filozoficzny i teologiczny. Czytelnik może więc zorientować się w całym wachlarzu ujęć tego zagadnienia.

Opublikowana rozprawa przejawia znamiona sumiennej pracy naukowej. Może stanowić wydatną pomoc w zapoznaniu się z dorobkiem współczesnej myśli w dziedzinie prawa naturalnego. Ogólną orientację ułatwi znacznie zamieszczone przez autora streszczenie pracy, w którym stara się zwrócić uwagę na zagadnienia nadal aktualne i wymagające dalszego badania.

Ks. Zygmunt Perz SJ, Warszawa

---

<sup>1</sup> H. Waśkiewicz, „Drugie odrodzenie” prawa naturalnego, *Roczniki Filozoficzne* 10(1962) z. 2, 115—151.